

Arbeids- og sosialdepartementet
Pb 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo 1. juni 2017

Høringsinnspill NOU 2017:3 Folketrygdlovens ytelse til etterlatte – forslag til reform

Norsk Fosterhjemsforening viser til Arbeids og Sosialdepartementets høringsbrev med frist til 1. juni 2017 på å inngi høringsuttalelse.

Norsk Fosterhjemsforening er en frivillig organisasjon og den største aktør innen fosterhjemsområdet, med 19 fylkesforeninger. Foreningen representerer rundt 4000 fosterfamilier som foruten fosterforeldre består av ett eller flere fosterbarn og evt også egne barn. Norsk Fosterhjemsforening er en aktiv pådriver for å heve kvaliteten på alle plan innen fosterhjemomsorgen. Norsk Fosterhjemsforening har egen rådgivningstjeneste og utgir tidsskriftet Fosterhjemkontakt med 4500 eksemplarer 6 ganger per år. I foreningens faglige råd sitter personer med høy kompetanse innen området fosterhjem og barnevern.

Norsk Fosterhjemsforening viser til felles høringsinnspill fra alle arbeidstaker-organisasjonene LO kommune, LO Stat, Unio, Ys og akademikerne, og støtter det som arbeidstakerorganisasjonene har av synspunkter på reformforslaget.

Arbeidstaker-organisasjonene peker på at reformforslaget øker pensjons-gapet mellom kvinner og menn, og medfører en betydelig endring av folketrygdens fordelingsprofil og man går vekk fra målsetting om sikring av tilvakt levestandard. Det påpekes at etterlattepensjonen frem til i dag har bidratt til utjevning av inntekter mellom kvinner og menn, hvorav etterlattepensjonen utgjør et klart større bidrag i kvinners totale inntekter sammenlignet med menn. Det fremgår også at organisasjonene ikke kan støtte et opplegg som endrer ytelsen for nye tilfeller slik at de aller fleste foreldreløse barn får lavere barnepensjon. Organisasjonene støtter forslaget som gir en forbedret ytelse for barn som har mistet en forelder.

Norsk Fosterhjemsforening
Storgata 10A, 0155 OSLO
Tlf 46504398 E-post: post@fosterhjemsforening.no
Organisasjonsnummer. 956 862 779 MVA
www.fosterhjemsforening.no

Norsk Fosterhjemsforening er bekymret for konsekvensen av reformen for fosterforeldre og det foreldreløse fosterbarnet, og anser at det slår urimelig ut for denne gruppen.

Forslag til reform- gjenlevende ektefelle

Utvalget foreslår å fase ut særreglene som i dag kan gi etterlatte forhøyet alderspensjon og uføretrygd. Samlivsform skal ikke i seg selv gi rett til folketrygdytelse.

Reformen bygger på prinsipp om at arbeid, egen inntekt og opptjening av egne pensjonsrettigheter skal være førstevalget for så mange som mulig i yrkesaktiv alder. For de som trenger det skal det legges vekt på bistand til å komme i arbeid fremfor langvarig, passivt mottak av ytelse. Utvalget foreslår derfor å omgjøre ytelsen til etterlatte under 67 år til en tidsbegrenset omstillingsstønning med krav om aktivitet i form av arbeid, arbeidssøking eller utdanning. Utvalget anser at ubetalt omsorgsarbeid og inntektsgivende arbeid nå er bedre fordelt mellom kvinner og menn og offentlige ordninger for omsorg av pleietrengende ivaretar i dag mye av det omsorgsbehovet som tidligere ofte ble ivaretatt av familien.

Norsk Fosterhjemsforenings innspill:

Mange fosterforeldre taper i dag lønnsinntekt og pensjonsopptjening som følge av at de påtar seg et offentlig fosterhjemsoppdrag hvor fosterbarnet i mange tilfeller trenger særskilt oppfølging. Da reduseres mulighet for full yrkesdeltagelse og pensjonsopptjening i arbeid utenfor hjemmet. Fosterforeldre anses i dag som oppdragstaker og ikke ansatt, og får pt ikke de samme rettigheter bla til tilleggspensjon som ansatte har. Begrunnelsen utvalget baserer reformforslaget på er at de fleste kvinner og menn står i full jobb i dag, og at ulønnet omsorgsoppdrag er likt fordelt. Dette slår ikke til for gruppen fosterforeldre.

Stadig flere barn med store behov for ekstra oppfølging plasseres i ordinære fosterhjem. Vi legger til grunn at for en gjenlevende fosterforelder som på grunn av fosterhjemsoppdraget har hatt reduserte inntekter, vil forslaget ytterligere bidra til å øke inntektsforskjellen og pensjons-gapet mellom kvinner og menn. De fleste hjemmeværende med fosterbarn er fortsatt kvinner. Norsk Fosterhjemsforening ber om at man utreder konsekvensen for fosterforeldre før forslaget iverksettes for denne gruppen.

Det er nå på høy tid at fosterforeldre kompenseres som om de var i lønnet arbeid utenfor hjemmet, slik at man ikke taper inntektsmessig på å ta på seg et fosterhjemsoppdrag for det offentlige. Fosterforeldre stilles dobbelt ugunstig: både i forhold til dårligere kompensasjon fra det offentlige enn om de var ansatt utenfor hjemmet, og i forhold til konsekvensen av denne dårligere opptjeningen ved omlegging som følge av pensjonsreformene.

Norsk Fosterhjemsforening peker på at Stortinget i Dok 8:49 S (2016-2017) Innst S (2016-2017) vedtok å be regjeringen snarest å innføre en overgangsordning for fosterforeldre på trygdeytelser som skal sikre at de ikke taper økonomisk på å være fosterforeldre. Dette vedtaket fra Stortinget bygger på et prinsipp som også bør gjelde i forhold til ivaretagelse av fosterforeldre ved omlegging av pensjonsreformen.

Norsk Fosterhjemsforening ber også om at man ved endring av reglene for etterlatte spesielt ivaretar tilfeller der gjenlevende ektefelle er fosterforelder og mottar fosterhjemsgodtgjørelse,

slik at denne ikke medfører at man mister eller får reduserte rettigheter til ytelser som gjenlevende som følge av at man er fosterforelder. Vi peker i den forbindelse på Bufdir sin rapport: Kartlegging av hvordan fosterhjemsgodtgjørelsen påvirker fosterforeldres rett til ytelser fra NAV og beskatning – fosterhjem – deloppdrag C, hvor Bufdir har utarbeidet en oversikt over problemstillinger knyttet til fosterforeldres økonomiske stilling når de mottar ytelser fra NAV.

Forslag til reform – etterlatte barn

Utvalget foreslår å forbedre ytelsen til etterlatte barn, i hovedsak gjennom å styrke pensjonen til barn som har mistet en av foreldrene og ved å øke utbetalingsperioden frem til barnet fyller 20 år for alle barn som fortsatt er under utdanning. I dag gjelder 20 års grensen kun for barn som har mistet begge foreldrene og som fortsatt er under utdanning, mens barnepensjonen for andre som hovedregel opphører ved fylte 18 år.

Utvalget mener det må være en fast sats uavhengig av avdødes inntekt. Som påpekt av arbeidstakerorganisasjonene i sitt høringsinnspill, vil forslaget redusere ytelse for nye tilfeller slik at de aller fleste barn som er helt foreldreløse får lavere barnepensjon enn etter dagens regler, mens organisasjonene støtter en forbedret ytelse for barn som mister en forelder.

Norsk Fosterhjemsforenings innspill:

Norsk Fosterhjemsforening anser det uakseptabelt at barnepensjon for mange foreldreløse barn skal reduseres i forhold til dagens regler.

Norsk Fosterhjemsforening peker også på at mange barn i barnevernet i praksis ikke får noen oppfølging etter at de er blitt 18 år, som følge av at regler for ettervern slik disse fungerer i dag, ikke sikrer barnevernsbarn en trygg plattform inn i voksenlivet, slik biologiske barn som oftest har. Dette skulle tilsi at reglene for barnepensjon gjelder opp til en høyere aldersgruppe enn det som fremgår av reformforslaget. Arbeidstakerorganisasjonene foreslår i sitt høringsinnspill at dette bør heves til 20 år for alle, og inntil 25 år dersom barnet er under utdanning. Norsk Fosterhjemsforening peker på at mange barnevernsbarn har problemer med å fullføre utdanning, mange kan falle ut av utdanningsløpet tidlig, og kan streve med en vanskelig økonomi. Kriteriet utdanning som vilkår for inntektssikring er derfor ikke treffsikkert. Norsk Fosterhjemsforening anser at aldersgrensen for rett til etterlattepensjon for barn bør gjelde for alle barnevernsbarn opp til 25 år som har mistet sine foreldre, uavhengig om de er i et utdanningsløp eller ikke.

Norsk Fosterhjemsforening

Tove Wahlstrøm (sign.)
Generalsekretær

Marianne Oftedahl (sign.)
Advokat